miércoles, 11 marzo de 2026

IA EN LA DOCÈNCIA: Com gestionar-ne la presència i l'ús responsable?

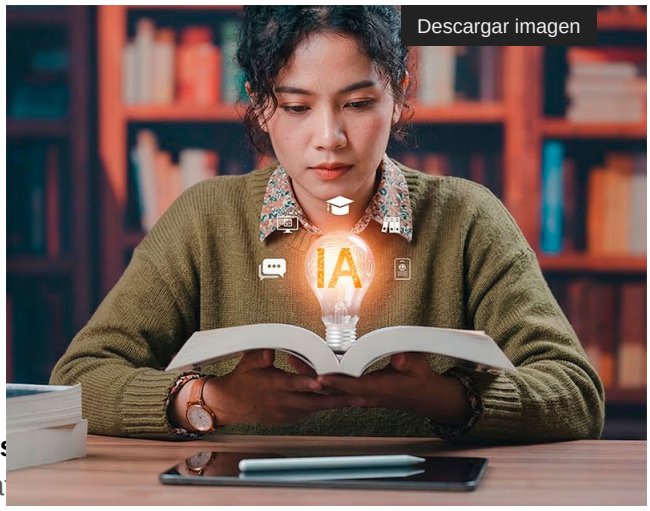

La intel·ligència artificial ja forma part del procés d'aprenentatge, aconseguir que l'alumnat en faci un bon ús és tot un repte pel professorat. La IA pot ser una aliada per afavorir l'aprenentatge, però també planteja riscos que cal abordar:

Per aquest motiu és important reflexionar sobre la seva incorporació de manera crítica i pedagògica.

En aquesta entrada trobareu algunes orientacions que us poden ser útils per abordar-ne el seu ús amb l'alumnat.

ORIENTACIÓ:	**Què implica pel profes**
No prohibir-la de manera explícita #no_prohibirla	Acceptació de la realita l'aprenentatge de manera conscient.
Establir criteris d'ús clars des de l'inici #criteris_clars	Quan, per a què i amb quines condicions.
Reflexionar sobre els riscos i oportunitats #riscos_oportunitats	Anàlisi del potencial però també de possibles al·lucinacions, biaixos, reducció sentit crític, implicació al medi ambient, etc.
Utilitzar la IA amb sentit pedagògic #sentit_pedagogic	Plantejar activitats amb IA en el moment adequat, quan l'alumnat està preparat.
Promoure la transparència d'ús #transparencia	Indicar quan i com s'ha utilitzat.
Consultar orientacions institucionals i enllaços d'interès #orientacions_udl	Estar informat de les últimes orientacions i directrius.

---

1. No la prohibiu de manera explícita.

La IA ja forma part del dia a dia de l'alumnat. Prohibir-la completament pot generar opacitat en el seu ús, molt probablement la seguiran utilitzant però d'amagat i sense control.

En **aquest estudi** [https://www.hepi.ac.uk/wp-content/uploads/2025/02/HEPI-Kortext-Student-Generative-AI-Survey-2025.pdf] podeu observar l'augment de l'ús de la IA (del 66% al 92%) per part de l'alumnat universitari britànic entre el 2024 i el 2025 per a l'aprenentatge i l'avaluació, i en quins contextos la utilitzen més.

Figure 1 What have you used AI for?

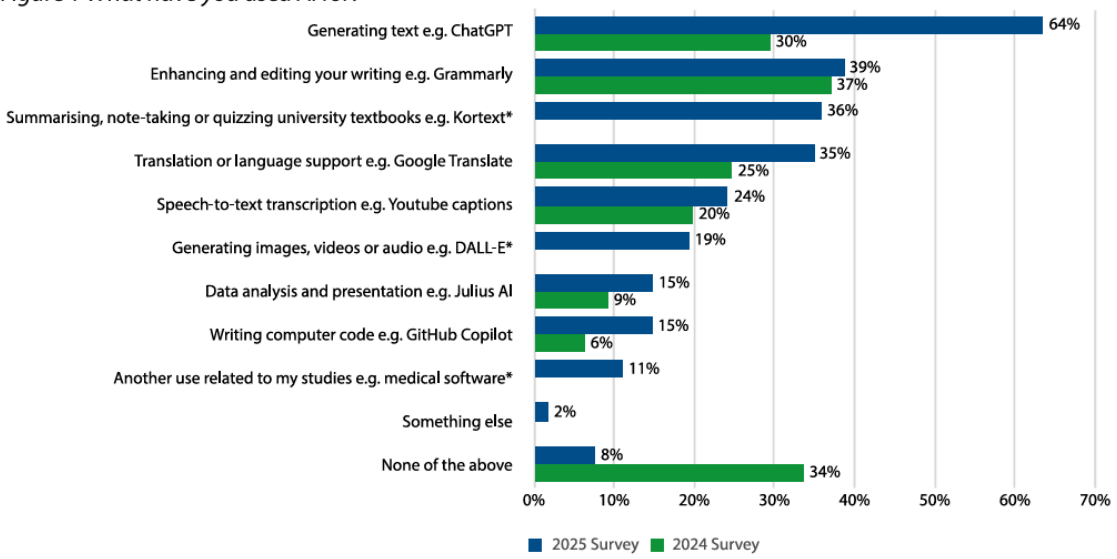

S'observa que en els últims anys els estudiants han millorat en l'ús efectiu i ètic d'aquestes eines, però cal reforçar el suport docent i les polítiques de centre perquè en puguin fer un ús que potenciï l'aprenentatge de manera conscient.

2. Estabiu criteris d'ús clars des de l'inici

Comuniqueu a l'alumnat des del primer dia i en cada tasca, què es pot fer amb la IA, amb quin objectiu i de quina manera. Això ajuda a evitar malentesos i afavoreix un ús més pedagògic i alineat amb els objectius de l'assignatura. Ignorar el tema no és la solució.

3. Reflexioneu sobre els riscos i oportunitats

A les primeres sessions, dediqueu temps a parlar amb l'alumnat sobre els riscos i límits de la IA (al·lucinacions, falta de pensament crític, respostes errònies, reproduir biaixos o discriminació, ús de dades personals...). Així com les implicacions ètiques i mediambientals del seu ús. És important que entre tots es prengui consciència que la IA no és un recurs neutre ni gratuït sinó que té implicacions energètiques i socials, i per tant amb aquesta mirada es pot fer un ús més responsable.

4. Utilitzeu la IA amb sentit pedagògic

- Introduïu activitats amb IA un cop els alumnes comencen a dominar la temàtica, ja que això els permetrà fer una visió crítica dels resultats. Un estudi "preprint" publicat a **arXiv** [https://newsletter.lesderniershommes.com/content/files/2025/06/2025-MIT---Brain-debt-ChatGPT_co], que ha estat citat per **Nature** [https://www.nature.com/articles/d41586-025-02005-y] a la secció de notícies, analitza l'impacte de l'ús de la IA generativa en tasques d'escriptura acadèmica i mostra que introduir-la des de l'inici del procés redueix el compromís cognitiu de l'alumnat. L'ús continuat de ChatGPT s'associa a una menor activitat i connectivitat neuronal, a dificultats de memòria i a una menor sensació d'autoria, així com a textos més homogenis i menys creatius, fenomen que els autors anomenen "deute cognitiu". En canvi, quan la IA s'utilitza un cop l'alumnat ja té una base sòlida de coneixements s'observen millors resultats. La IA pot ser una eina molt útil i potent, però aplicada en un moment inadequat pot capgirar la seva fortalesa. Pensar quan i com s'introdueix és clau per no afeblir l'aprenentatge.

- Dissenyeu activitats que permetin veure com l'alumnat ha utilitzat la IA (descripció dels processos, decisions i reflexió sobre quines decisions ha pres, etc.), comparar les respostes pròpies versus les proposades per la IA, analitzar la resposta per IA per detectar errors o biaixos i que condueixin a una reflexió del seu ús.
- Utilitzeu la IA com a suport per al disseny d'activitats i processos d'avaluació. La intel·ligència artificial també pot ser útil pel professorat a l'hora de preparar materials docents. Per ex. pot ajudar a generar idees per a activitats, formular preguntes de debat, elaborar casos pràctics o crear diferents versions d'una mateixa tasca. També pot ser interessant per suggerir la creació de rúbriques d'avaluació revisables pel docent mantenint el criteri pedagògic del professorat en la revisió i validació final dels materials.
- Compartiu, desenvolupem aquest ús pedagògic de la IA junts. No esteu sols introduint aquesta eina en la vostra docència. Alguns docents ja han compartit experiències i recursos sobre l'ús de la IA a l'aula. Podeu consultar els **vídeos recollits el 2025** [/sites/ia/ca/com-fer-anar-la-ia/professorat/un-exemple-practic/] del professorat de la casa, que us poden servir d'inspiració. Si voleu introduir aquesta eina en la vostra docència, des del SAAD podem acompanyar-vos. Contacta amb nosaltres.

5. Promoveu la transparència d'ús

Quan s'utilitzen eines d'intel·ligència artificial en l'àmbit universitari, és important fer-ne un ús obert i clar. Indicar si s'han utilitzat, en quina part del procés i amb quina finalitat ajuda a entendre millor com s'ha elaborat un treball, un material docent o una anàlisi. Aquesta transparència no pretén penalitzar l'ús de la tecnologia, sinó normalitzar-lo i situar-lo dins d'un marc responsable. Alguns docents de la UdL han desenvolupat recursos per promoure la transparència d'ús. En el Grau d'Infermeria, s'ha introduït un formulari de declaració de l'ús de la IA dintre del TFG. Aquest formulari, desenvolupat per la Dr. Olga Massot i la Dr. Judith Roca pot trobar-se en l'Annex I de la **"Guia del TFG d'iInfermeria".** [https://hdl.handle.net/10459.1/467445.] D'altra banda, el Dr. Enric Brescó ha desenvolupat diferents **models de declaració d'ús de la IA** [https://repositori.udl.cat/server/api/core/bitstreams/f02ce0ed-852b-4fb7-bcf8-97428a7dc264/content], que poden ser utilitzats en una gran varietat de matèries. Un convidem a explorar-los.

6. Orientacions institucionals de la UdL

- **Instrucció per a l'ús de la Intel·ligència Artificial Generativa (IAG) a la docència** [https://www.udl.cat/export/sites/universitat-lleida/ca/udl/norma/.galleries/docs/Personal_acade]
- **Regulació en l'ús de la intel·ligència artificial** [https://www.udl.cat/ca/organs/vicerectors/vgptgas/estrategiadigital/regulacioia/]

7. Altres documents i enllaços d'interès

- **Web Activitat docent i Intel·ligència Artificial de la UdL** [/sites/ia/ca/com-fer-anar-la-ia/professorat/]
- **Biblioguia UdL** [https://biblioguies.udl.cat/c.php?g=730610&p=5327061]
- **Marc per la integració de la IA generativa en les tasques educatives** [http://open-publishing.org/journals/index.php/jutlp/article/view/810]
- Idees per dissenyar una assignatura utilitzant IA generativa. AI for teachers: an Open textbook **part I** [https://pressbooks.pub/aiforteachers/chapter/generative-for-the-classroom/]

i **part II** [https://pressbooks.pub/aiforteachers/chapter/generative-ai-for-the-classroom-part-ii/?utm_sou] (amb el suport de la Unió Europea)

- **Marco de competencias para docentes en materia de IA - UNESCO Biblioteca Digital** [https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000393813]
- **Píndoles formatives per la competència docent en IAG** [https://www.ub.edu/idp/web/ca/IAG] desenvolupades per la UB